

ԽՈՒՀՐԴԱՅԻՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Ա.Շեփորտեա

ԻՆՉՊԵՍ ԳՐԵԼ

Մեղ թանկություններ

ԿՈՒՆՏԵՍԱՅԻՆ Լ ԲՐԻԳԱԴԱՅԻՆ
ՊԱՏԻ ԹԵՐԹԻ ԽԱՐԱԳԻՐՆԵՐԻ-
ՀԵՌԱԿԱ ԴԱՍՏՆՔԱՑՆԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ
ԽՆՆԵ ԺԿՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ

ԽՈՒՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

1939
ՅԵՐԵՎԱՆ

31 JAN 2018

Ս. ՇԵՑՏԵԼ

ОБЯЗАТЕЛЬНЫЙ
КОНТРОЛЬНЫЙ
ЭКЗЕМПЛЯР

ԻՆՉՊԵՍ ԳՐԵԼ
ԹՂԹԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԿՈՆՏՆՏԵՍԱՅԻՆ ՅԵՎ
ԲՐԻԳԱԴԱՅԻՆ ՊԱՏԻ
ԹԵՐԹԵՐԻ ԽՄԲԱԳԻՐՆԵՐԻ
ՀԵՌԱԿԱ ՂԱՍԸՆԹԱՅՆԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀ—ԺԿԽ-Ի ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
«ԽՈՐՀՐԳԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՅԵՐԵՎԱՆ 1939 թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Ինչու վոչ բոլոր թղթակցություններն են
տվում 3—4
2. Գրել ճշմարտացի 4—6
3. Ճիշտ ընտրել թեմաները 6—10
4. Ուսումնասիրել նյութերը, աշխատել նրա
բանի վրա 10—12
5. Ինչից գրել 12—14
6. Ինչպես հավաքել նյութը 14—18
7. Գյուղթղթակցի հուշատեսություն 18—19
8. Թղթակցության պլանը 19—22
9. Թղթակցության մեջ չթողնել մութ տեղեր 22—25
10. Ընդունալ սխալ ընդհանրացումներ 25—27
11. Քննադատել բարեխղճներն 27—29
12. Իմաստակություն չանել, գրել սրարգ 29—
13. Կրկին անգամ տառադրել ամեն ինչ 29—
14. Պայքարել դործունեության համար 30—32

Գլխավոր լրագրող՝ Տ.—1663 Պատ. №154. Տիրաժ 1500

Հանձնված է արտադրության 13-ը փետրվարի 1939 թ.

Ստորագրված է տպագրության 22-ը մարտի 1939 թ.

Հայկական ԽՍՀ Ժողովրդական հրատարակչություն «Խորհրդային
Հայաստան»-ի տպարան, Յերեվան

Ս. ՇԵՑՏԵԼ

ԻՆՉՊԵՍ ԳՐԵԼ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԻՆՉՈՒ ՎՈՉ ԲՈԼՈՐ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ԵՆ ՏՊՎՈՒՄ

Խորհրդակցություններում, հավաքներում, ընկերական զբոսացների ժամանակ գյուղթղթակիցները հաճախ դանդաղում են տպագրել և պատի թերթերի խմբագիրներին:

—Գրում ենք, գրում, — ասում են նրանք, — իսկ թերթում մեր թղթակցությունները չենք տեսնում...

Անվիճելի չէ, վոր վորոչ խմբագրություններում դեռևս վաղ աշնայիսի մարգիկ, վորոնք անբարեխղճորեն են վերաբերվում գեպի թղթակցությունները, չեն կատարում կոմունիստական կուսակցության ցուցումները՝ բանթղթակիցների և գյուղթղթակիցների նկատմամբ ուշադիր լինելու մասին: Այդպիսի մարդկանց դեմ պետք է պայքարել, նրանց անհրաժեշտ է քննադատել, մերկացնել:

Բայց այնուամենայնիվ խմբագրությունների մեծ մասը հաջողով տպագրում է գյուղթղթակիցների թղթակցությունները: Հաճախ պատահում է, վոր թղթակցությունները չեն տպագրվում վոչ թե խմբագրության հանցանքով, այլ այդ թղթակցությունների հեղինակների հանցանքով: Յեթե թղթակցությունը գրված է անհամոզեցուցիչ, առանց փաստերի կամ պարզապես անհետաքրքիր, — նշանակում է գյուղթղթակիցը նրա վրա քիչ է աշխատել, կամ թե չի աշխատել այնպես, ինչպես հարկն է:

Յերբեմն առիթ է լինում գյուղթղթակիցներից լսել նաև այսպիսի դանդաղներ, թե ահա տեսնում եք, «առաջ իմ թղթակցությունները տպագրում եյին շատ հաճույքով, իսկ հետո հանկարծ չգիտեք թե ինչու դադարեցին տպագրել»: Բայց հաճախ դուրս է գալիս, վոր այստեղ ևս բանն ամենավիճելի խմբագրության շար կամքի մեջ չէ: Խմբագրությունը դադարել է տպագրել նրա թղթակցությունները չենք այն ժամանակվանից, յերբ գյուղթղթ-

Թակեցը մի քանի անգամ խաբել է թերթին, չստուգված տեղեկություններ հաղորդելով: Այդ, ի հարկէ, միանգամայն անթույլատրելի չէ և գյուղթղթակցին անվայել:

Պետք է գրել այնպես, վոր թղթակցութեան համար ընթերցողներն առաջ ստիպված չլինի կարծել վոչ խմբագրութեանը, վոչ էլ ինքը՝ գյուղթղթակիցը:

Ի՞նչ է հարկավոր գրա համար:

ԳՐԵԼ ՀՅԱՄԱՐՏԱՅԻ

Յուրաքանչյուր ներկայացվող թղթակցութեան առաջին ու հիմնական պահանջն է— ճշմարտացիութեանը: Թղթակցութեանը պետք է լինի ճշմարիտ՝ սկզբից մինչև վերջը:

Իսկական, ազնիվ գյուղթղթակիցը յերբեք իր թղթակցութեան մեջ թույլ չի տա կասկածելի, իսկ առավելա՛մ վոչ ճիշտ, իրականութեանը բացահայտութեան չհամապատասխանող, ցրտաբախ ընդհանր վորեւէ բան: Նա զբաղարտութեանը չի բարդի անմեղ մարդու վրա՝ անձնական նկատառումներով չի պաշտպանի հանցաւորին: Նա չի դժարասեռ այն, ինչ հարկավոր չէ գրել, չի արդարացնի խաբեարային, ժողովրդի թշնամուն:

Յուրաքանչյուր գյուղթղթակից պետք է այնպէս աշխատի թղթակցութեան վրա, վորպէսզի վոչ մի բանով չխաբի ընթերցողին— վոչ գիտաւորյալ կերպով, վոչ անխիղճութեան հետեւանքով, և վոչ սխալմամբ: Մամուլում բաց թողնված սխալը— ամենածանր և դժվար ուղղելի սխալներից մեկն է: Այն ամենուրեք արատաւորում է ազնիվ մարդկանց բարի անունը, վորոնց ամենեւին էլ չի մխիթարում այն հանգամանքը, վոր նրանց զբաղարտել են վոչ թէ գիտաւորյալ կերպով, այլ սխալմամբ: Այս բանը վորոչ գյուղթղթակիցներ, դժբախտաբար, զեռ չեն հասկանում:

Որինակ, գյուղթղթակից Չերեվատին չըմանային «Առաւիռնեց» թերթում (Կրասնոդարի յերկրամաս, Վիսելիովսկի շրջան) գրել եր թէ «Երեկոտիւր» կորոնտեսութեան նախագահն ապրիլին կերպով մրցանակ է տվել իր բարեկամին—բրիգադիր Կրոխմալին: Մինչդեռ իրականում Կրոխմալիւր պարգևատրված է յեղել կորոնտեսականների ընդհանուր ժողովի վորոշմամբ: Գյուղթղթակիցը պարզապէս տեղեկութեան չի ունեցել այդ վորոշման մասին: Իսկ նա պետք է տեղյակ լիներ, յեթէ վորոշել

էր գրել այդ մասին: Նա պետք է ստուգեր բոլոր հանգամանքները, իմանար թէ բանն ինչպէս է յեղել:

Վերջենք մեկ այլ դեպք: Գյուղթղթակից Կարմանովը չըմանային «Բելգորոդսկայա պրավդա» թերթի խմբագրութեանը (Կուրսկի մարզ) հաղորդել եր թէ այն կորոնտեսութեան ղեկավարները, վորի մեջ ինքն աշխատում է, խարդախ ճանապարհով իրենց միս են մատակարարում ի հաշիվ մշտա կորոնտեսականների: Այդ թղթակցութեանը տպւել եր, իսկ ստուգման ժամանակ պարզվեց վոր կորոնտեսութեան ղեկավարները վոչ մի տեսակի ինքնամատակարարմամբ չեն զբաղվել: Կորոնտեսութեան վարչութեանն ամբողջ չըմանով մեկ խայտառակից, առանց վորեւէ հիմքի: Գյուղթղթակիցը գրել եր շտուգված խոտակցութեանների հիման վրա:

Թղթակցութեանը գրել շտուգված խոտակցութեաններով, միս ինչպէս բանի հիման վրա, թէ ինչ վոր մեկը ինչ վոր մեկին ինչ վոր բան է փոխառել, միանգամայն անթույլատրելի չէ: Գյուղթղթակիցը պետք է գրի միայն այն մասին, ինչ վոր ինքն անձամբ գիտե, ինչ բանում վոր ինքը հաւատարմացել է, ինչ բանի ճշտութեան մեջ վոր ինքը հաստատապէս համոզված է:

Յերբ գյուղթղթակիցը գրում է խոտակցութեանների հիման վրա, յերբ նա ինքը չի ստուգում լուծը, նրա թղթակցութեանն ամեն բանից բացի նաև անհամոզեցուցիչ է: Ահա, որինով, բացահայտութեան խոտակցութեանների հիման վրա գրված է յեղել մի թղթակցութեան, վորը գյուղթղթակից Կինելովսկու կողմից ուղարկվել եր չըմանային «Ուդարնայա բրիգադա» թերթի խմբագրութեանը (Վոլոդպի մարզ, Չերասկի շրջան):

«ՀԱՅԻ ՄԵՋ ԹԵԼ ՅԵՎ ՇՊԱԿԱՏ»

Հաճախ կարելի չէ կորոնտեսականներից լսել, վոր Կինելովսկի գյուղկոտու թիւում են վատորակ հաց: Հացի մեջ հաճախ կարելի չէ գտնել թել, չղազառ և ավաղ:

Դա հետեանք է այն բանի, վոր հաճախ փուռն են մտնում կողմնակի մարդիկ և իրենց հետ բերում կեղտ, իսկ հացթուռներն աշուրը չեն մաղում: Ավաղ հացթուռ Սոկոլովան հացը փոխ հանում է կիսային, «տնտեսման» նպատակով:

Գյուղկոտուի նախագահ Ուխանովը սակավ է աչցելում փուռ: Փռի նշխատողների մեջ չի զգացվում վորեւէ պատասխանատվութեան նրանց հանձնարարված դրծի համար:

և հարկավոր ավելի զբեղ-վառի մասին, թե՞ լավի մասին: Այդ սխալ հարց է, այդպիսի սահմանադժուժ չպետք է լինի: Գրել հարկավոր է նրա մասին, ինչ վոր ներկայումս քո կարծիքով ամենից ավելի կարեւոր է: Իսկ ամենակարեւորը միշտ այն է, վոր թղթակիցը լավագոյն ծառայութեան, մատուցի կոլտնտես-տային գործին և խորհրդային պետութեանը:

Յեթե գյուղթղթակիցը տեսնում է վորեւէ անկարգութեան, չարաչառում, անիւթ վերաբերմունք դեպի կոլտնտեսային բարեքը կամ անբարեխղճ աշխատանք, նա իրավունք չունի չզբեղու այդ բոլորի մասին. չե՞ վոր նրա նշած անկարգու-թյունները վերացնելով միայն կոլտնտեսութեանը կկարողանա ինչպես հարկն, և ամէլ և գարգանալ:

Յեթե գյուղթղթակիցը տեսնում է, վոր վորեւէ մեկը լավ է աշխատում, վոր նրա բրիգադում կամ առհասարակ կոլտնտե-սութեան մեջ կա ինչ վոր նոր բան, վորն արժանի յե ընդորի-նակման, նա պետք է գրի նաեւ այդ մասին: Յե՞վ այդ կծառայի հոգուտ ընդհանուր գործի, կխրախուսի լավագոյններին, մնա-ցածներին մեջ ցանկութեան կառավարչի աշխատելու նույնպես լավ, բոլոր կոլտնտեսականներին հնարավորութեան կտա ըն-դորինակելու առաջադրանքի փորձը:

Յուրաքանչյուր գյուղթղթակցի առջև կան բազմաթիւ լավ, հետաքրքիր և կարեւոր թեմաներ: Իզուր չեք պրոլետարական մեծ գրող Ալեքսեյ Մաքսիմովիչ Գորկին մատնանշում, թե գյուղթղթակիցների թղթակցութեանների մեջ պետք է արտա-ցոլեն «աշխատավոր մատայի բոլոր տաղնապներն ու հրմանք-ները, բոլոր սխալներն ու հաջողութեանները, բոլոր կուլտու-րական պահանջները, նրա մեջ յեղած միավորների բոլոր շե-ղումները դեպի հին իւրան ու աղբը, վորը դեռ այնքան շատ է ե՛ւ՝ մարդու մեջ, ե՛ւ՝ նրա շուրջը» (Ա. Մ. Գորկու՝ «Բնդղեմ նեղմտութեան և պետսիւթի» նամակից, 1928 թ.):

Ի՞նչն է լավ — իր թղթակցութեանների համար թեմաներն բնորել ինքնուրույն կերպով, թե՞ սպասել մինչեւ վոր թեման կառավարի խմբագրութեանը:

Ի հարկէ, յեթե խմբագրութեանն առաջարկում է հետաքրք-րել թեմա, վորը գյուղթղթակիցը կարող է լուսարանել բա-վականաչափ գիտնալով գործը, դրանից չպետք է հրաժարվել: Բայց իբրեւ կանոն, գյուղթղթակիցը չպետք է միշտ սպասի այդ-պիսի առաջադրանքի: Յեթե նա թեման ընտրում է ինքը, յեթե

այդ թեման, ինչպես ասում են, նրա սրտովն է, ապա բարե-խղճորեն աշխատելով, նա կզրի լավ թղթակցութեան: Իսկ ա-մենագլխավորն այն է, վոր գյուղթղթակիցը գտնվելով կոլտնտե-ստային կյանքի բուն խորքում, շատ զեւթեքում կկարողանա առա-ջարկել այնպիսի կարեւոր հրատապ թեմաներ, վորոնց մասին ինքը՝ խմբագրութեանը գուցե մտքովն ել չի անցկացրել:

Յեթե թեման ընտրված է, հարկավոր է այն ձևել: Պար-գարաններ այդ որինակով:

Յենթագրկնը գյուղթղթակիցը վորոշել է գրել այն մասին, թե ինչպես է ընթանում բերքահամարը: Յեթե նա գրի բերքա-համարի մասին առհասարակ, ապա նրա մտքերը ցիր ու ցան կլինեն, նա կզրի ամեն ինչի մասին մի քիչ և այդպիսի թղթ-թակցութեանը վորինչ չի տա ընթերցողներին: Իսկ յեթե նա նույն այդ թեման ձևի և ասեւք թղթակցութեանը նվիրի բերքահամարի ժամանակ՝ բրիգադի կամ առանձին կոլտնե-տեսականների աշխատանքին, կամ թե հատկապես գրի լծկան-ների վիճակի մասին, նա այդպիսով ընթերցողներին աշխատե-լութեանը կկենտրոնացնի աշխատանքի առավել կարեւոր հարցերից կամ բնագավառներից մեկի վրա:

Յուրաքանչյուր թեմայի վերաբերյալ կարելի յե գրել դա-նապան ձևով: Յե՞վ այն բանից, թե ի՞նչպես է թեման ձևված, ի՞նչ տեսակետից է նա լուսարանված գյուղթղթակիցի կողմից, հաճախ կախված է լինում թղթակցութեան պիտանի կամ ան-պետք լինելը թերթի համար՝ հենց տվյալ ժամանակաշրջանում: Հաճախ միեւնույն թեման, նայած այն բանին, թե հեղինակն ի՞նչպես է մոտեցել նրան, կարող է լինել ժամանակին կամ ընդհակառակը, ընթերցողներին թվալ «պատմութեան» անցյալ տարվա ձյան մասին»: Յեթե, որինակ, ցանքից հետո գրում են թե ինչպես պետք է նախապատրաստվել ցանքին, — այդպիսի թղթակցութեան թերթը չի տպագրի և նա կլինի միանգամայն իրավացի: Իսկ յեթե թղթակցութեան մեջ քննութեան են առնը-վում այն պատճառները, վորոնց հետեւանքով ցանքն անցել է վոր այնպես, ինչպես հարկն էր, յեթե այդ պատճառները կա-պակցվում են անբավարար նախապատրաստութեան հետ, նշվում են սխալները, վորոնցից ապագայում պետք է խուսափել, — այդպիսի թղթակցութեանը կարելի յե տպագրել և ցանքից հետո: Նրա թեման ձիւտ է:

Իսկ առհասարակ պետք է աշխատել միշտ ընտրել այնպիսի

Թեմաներ և ախարես ճշտել ղրանք, վորպեսզի Թղթակցությունը կարողալով, մարդիկ ասեն — ահա՛ այդ ճիշտ է, ղրա մասին անհրաժեշտ էր գրել: Յեւ այն ժամանակ ղյուղթղթակիցը, այդ Թղթակցության հեղինակը կլինի իսկապես ատաջավոր, հաստ-րակական կարծիքի իսկական հրամանատար:

Այս է յոթնամյա ղյուղթղթակիցի խնդիրը: Նա պետք է լինի լավ հասարակական աշխատող և աշխատանքի իր բնագավառում ատաջավոր: Իսկական ղյուղթղթակիցի մաս լավ խոսքը յերբեք չի անշատվում գործից. նա միշտ ցույց է տալիս ղեպի աշխատանքը և ղեպի հասարակական սեփականությունը սոցիալիստական վերաբերմունքի որմնակներ:

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԵԼ ՆՅՈՒԹԵՐԸ, ԱՇԽԱՏԵԼ ՆՐԱՆՑ ՎՐԱ

Ուսյեվսի հացահատիկային խորհանդեսությունում (Բաշկիրիա, Ալշեյսկի շրջան) աշխատող ղյուղթղթակից Կաչիրինը «Ձա կաշեստով» պատի Թերթում գրել էր այսպիսի Թղթակցություն.

«ԳՈՐԾԸ ԿԱՆԳ Ե ԱՌԵԼ ԱԾՈՒԽԻ ՅԵՎ ՅԵՐԿԱԹԻ ՊԱՏԱՌՈՒՎ

Դարբիններին լավ աշխատել չեն թույլատրում, վորովհետև չկա յերկաթ, և ածուխն էլ վատ է: Վորպեսզի ղարբինները լավ արտադրանք տան, ղեկավարները պետք է նրանց ազատ հովեն յերկաթով և լավ ածուխով: Յերկաթ չկա, իսկ ճանապարհը չուսով վերջանում է և ցանքն էլ քթների տակն է: Իսկ մենք չունենք յերկաթ, և ածուխն էլ վատ է»:

Դժվար չե պատկերացնել, թե ինչպես է ղրվել այս Թղթակցությունը: Գյուղթղթակիցն ըստ յերեւութին պատահամբ անցել է ղարբնոց: Հարցրել է թե ինչպես են գնում գործերը: Դարբիններն ասել են, վոր յերկաթ չունեն և ածուխն էլ վատ է: Գյուղթղթակիցը տուն է յեկել և ... գրել է Թղթակցությունը:

Հավանորեն ղարբնոցում գրությունն իսկապես վատ է յեղել: Գյուղթղթակիցը չի ստել, այդ բանում նրան մեղադրել չի կարելի: Բայց այնուամենայնիվ Թղթակցությունն ստացվել էր վոչ համոզեցուցիչ: Կարգում ես այդ Թղթակցությունը և չգիտես թե ինչու յե ձգձգվում յերկաթի փոխադրությունը, առհասարակ յերկաթ գնվե՞լ է արդյոք, ով է այդ գործի համար պատասխանատու: Հասկանալի չե թե ածուխն ինչով է վատ, ով է ղրանում հանցավոր — արդյո՞ք ածուխն արդարեւ

վատն է յեղել բերված, թե այն վնասը կն իրենք՝ ղարբինները, վատ պահելու հետեւանքով: Ձի նշված նաև ղրությունից դուրս ղայու ճանապարհը — չի ասվում թե այնուամենայնիվ ի՞նչ պետք է անել:

Յերեւում է վոր ղյուղթղթակիցը շտապել է, չի պարզել գործի համար կախան շատ հանգամանքներ և չի հայտնաբերել անկանոնության իսկական հանցավորներին:

Ի՞նչ պետք է անել ընկ. Կաչիրինը վորպեսզի ավելի մանրամասն ու ավելի հանգամանորեն ղրեր ղարբնոցում յեղած Թերթությունների մասին:

Նախ և առաջ հարկավոր էր ինչպես հարկն է խոսել իրենց ղարբինների հետ, մանրամասն նրանց հարց ու վորձ անել ամեն ինչի մասին և մասնավորապես իմանալ թե յերբ և ումից են նրանք ստացել ածուխը, այն ժամանակ հայտարարե՞լ են արդյոք վոր ածուխն անպետք է, յե՞րբ է վերջացել յերկաթը և նրանք այդ մասին ժամանակին հայտնե՞լ են արդյոք կոլտնտեսության վարչությանը:

Դարբինների ասածը հարկավոր էր նաև ստուգել ուրիշ մարդկանց միջոցով — վարչության և վերստուգիչ հանձնաժողովի անդամներից, անտեսվարից, պահեստապետից: Յեթե ղյուղթղթակիցն այդ բանն աներ նա ղուցե գար այն հետեւությանը, վոր վորոշ բանում մեղավոր են նաև իրենք՝ ղարբինները:

Վերջապես, անհրաժեշտ էր, վոր ղյուղթղթակիցը նույն այդ ղարբինների միջոցով պարզեր և կոլտնտեսության վարչությունում ստուգեր թե ի՞նչպիսի հնարավորություններ կան յերկաթ ու լավ ածուխ ստանալու համար, ու՞մ է հանձնարարված այդ գործը, յե՞րբ կկատարվի հանձնարարությունը:

Գուցե վորեւե մեկը կասի թե դա չափից դուրս լուրջ աշխատանք է այդպիսի մի փոքր Թղթակցության համար: Ինչ արած ընկերներ, աշխատել չի լինի — մեր բուլշեվիկյան մամուլին աշխատակցին առհասարակ շատ լուրջ և պատասխանատու գործ է: Այն պահանջում է մեծ բարեխղճություն, խնամք, ուշադրություն: Ով վոր ուզում է գրել լուրջ, Թերթում տպելու համար արժանի Թղթակցություն, նա պետք է նյութի վրա լուրջ աշխատանք կատարի:

Լինում են վոչ բարդ թեմաներ: Յեթե գյուղթղթակիցը վո-
րոշել է թերթում գրել մի վորեն փաստի մասին, վորին ան-
ձամբ վկա չի յեղել, նա կարող է գեկավարվել միայն տեսա-
ծի մասին իր անմիջական տպավորություններով:

Բայց մեծ մասամբ և մանավանդ այն ժամանակ, յերբ
գյուղթղթակիցն ուզում է ընդհանրացնել նկատվող յերևույթ-
ները, մասնանշել դրանց պատճառները, խորհուրդ տալ թե
ինչպես խուսափել թերություններից, անհրաժեշտ է վոր նա
ուսումնասիրի այն բոլորը, ինչ վերաբերում է տվյալ գործին:

Գյուղթղթակիցների թղթակցությունների մեջ սխալների
մեծ մասը կատարվում է հենց այն պատճառով, վոր այդ
գյուղթղթակիցները հաճախ բավականաչափ ծանոթ չեն լինում
թե այն գործին, և թե այն մարդկանց, վորոնց մասին նրանք
դրում են: Վորքան ավելի բարեխղճորեն ուսումնասիրի գյուղ-
թղթակիցն այն, ինչի մասին պատրաստվում է գրել, այնքան
ավելի համոզեցուցիչ կլինեն նրա թղթակցությունները և թերթի
խմբագրությունն այնքան ավելի հաճույքով կտպագրի դրանք:

Գյուղթղթակիցը վոչինչ չպետք է վերցնի ասածներն հիման
վրա, առանց ապացուցման, և իրավունք չունի այդ բանը պա-
հանջելու իր ընթերցողներից: Դիմելով բոլշևիկյան մամուլի
առաջին թղթակիցներից մեկին՝ Ի. Վ. Բարուչկինին և խնդրե-
լով նրան գրել թղթակցություն, Լենինը նամակներից մեկում
հիշեցնում էր նրան՝ «Աշխատեցեք հավաքել վորքան կարելի չի
ավելի շատ փաստական տվյալներ» (Ն. Կ. Կրուպսկայա —
«Լենինը — կուսակցական մամուլի խմբագիր և կադմակեր-
պիչ»):

Ասենք, գյուղթղթակիցը վորոշել է մի թղթակցու-
թյուն գրել կաթնաապրանքային ֆերմայի միջակի մասին կամ
բերքահավաքի ժամանակ կորուստների դեմ պայքարելու մասին:
Յե՛վ առաջին և՛ յերկրորդ դեպքում պետք է հավաքել ավելի
շատ փաստեր, պետք է գրուցել, խորհրդակցել գործին տեղյակ
մարդկանց — ողակալարների, բրիգադիւնների, փորձված ծեր
կուտնտեսականների, անասնապահների հետ և այլն: Այդ գյուղ-
թղթակիցին հնարավորություն կտա ավելի լավ ուսումնասիրել
այն հարցը, վորի մասին նա պատրաստվում է գրել:

Յեբբ գյուղթղթակիցը ձեռնարկում է թղթակցություն գրե-
լուն, նա պետք է ստենից առաջ ինքը պարզ պատկերացնի թե

ինչի մասին է գրելու: Ուստի, չափազանց ոգտակար է թեման
ընտրելուց հետո կազմել այն հարցերի ցուցակը, վոր պետք է
պարզել և տեղն ու տեղը նշել թե ինչպես պետք է արվի աբբ:

Թե ինչպիսին պետք է լինեն այդ հարցերը, վորոշում է
ինքը՝ գյուղթղթակիցը: Վորեն ստույգ կանոն աշատեղ չկա:
Բայց վորպեսզի ցույց տալ, թե մոտավորապես ինչպես կարելի
չի կազմել այն հարցերի ցանկը, վորոնք անհրաժեշտ է պարզել
թղթակցության թեման մշակելիս, բերենք մի որինակ:

Գյուղթղթակից Մարալովն իրենց «Պուտ կոոցիալիզմու»
պատի թերթում («Պրոժեկտոր» կոլտնտեսություն, Ուրենսկի
չրջան, Գորկու մարզ) գրել էր այսպիսի մի թղթակցություն:

«ՀԱՇՎԻ ԱՌՆԵԼ ԹԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Մեր կոլտնտեսությունը դարնանացան կուլտուրանների
ցանքի համար մասսայական հերկն սկսեց ապրիլի 30-ից:
Այդ լավ է, բայց բրիգադներում կան թերություններ:
Բրիգադները չդիտեն իրենց հողամասերը և վազում են մեկ
հողամասից մյուսը, ժամանակի մեծ մասը կորչում է ան-
տեղի: Զուգաժկան դուժմաներին լծում են այնպիսի
ձիեր, վորոնք ընդունակ չեն կատարելու այդ աշխատանքը:
Բացի դրանից, բրիգադիւններ Վալկովը և Զիստյակովը ման
են գալիս դաշտում, բայց չեն տեսնում, վոր կոլտնտեսա-
կանները յերեսանց են հերկում: Այդպիսի հերկը կանգրա-
դառնա բերքատվության վրա: Նկատի ունեցեք, ընկեր
բրիգադիւններ և կոլտնտեսականներ, վոր ծանծաղ հերկը չի
բարձրացնում բերքատվությունը, այլ ընդհակառակը, իջեց-
նում է այն: Հիշեցեք, ընկեր բրիգադիւններ ու կոլտնտեսա-
կաններ, վոր բոլոր աշխատանքների ժամանակ պետք է
պահպանել աղբականոնները: Միայն այդ բոլորի ողնու-
թյամբ մենք կարող ենք ստանալ հեկտարից 90- 100 փութ
բերք»:

Յուրաքանչյուրի համար, ով կարդա այս թղթակցությունը,
պարզ է, վոր ընկ. Մարալովն ընտրել է կարեւոր թեմա, բայց
այն գլուխ է բերել վոչ շատ լավ: Թղթակցության մեջ կոտակցու-
թյունը շատ է, իսկ փաստերը քիչ: Յե՛վ թղթակցությունը հա-
ջողված չէ հենց այն պատճառով, վոր գյուղթղթակիցն սկզբից
հենց չի վորոշել թե ինքն ինչպիսի հարցեր պետք է պարզաբա-
նի, նախ քան հերկի առաջին օրերի դասերի մասին գրելը: Իսկ
այդ հարցերը կարող են լինել մոտավորապես հետևյալը.

1. Արդյո՞ք բոլոր բրիգադները վարը սկսել են ժամանակին (պարզել Հոլանտեսության վարչութիւնում) :

2. Ինչպե՞ս ելին նախապատրաստված ինվենտարն ու ձիերը (խոսել բրիգադիւնների և վորակի տեսուչների հետ) :

3. Յե՞րբ, ո՞վ և ճի՞շտ և արդյո՞ք հողամասերը բաշխել բրե-գադներին միջև (հարցնել բրիգադիւնների, ուղակների, շարքային հոլանտեսականների կարծիքը) :

4. Վարն ինչպե՞ս են ղեկավարում բրիգադիւններն ու վար-չության անդամները (իմանալ վար անդուները) :

5. Ի՞նչ խորութեամբ են վարում (մի քանի տեղերում ան-ձամբ չափել) :

6. Ի՞նչ խորութեամբ պետք և վարել (հարցնել ադրոնոմից) :

7. Ի՞նչպիսի պարտադիր ագրոկանոններ են խախտում մեզա-նում այս տարի վարի ժամանակ (զրուցել ադրոնոմի հետ) :

8. Ի՞նչպիսի վնասներ և մեղ սպառնում այդ (հաշիւ ագրո-նոմի և հաշիւատարի հետ) և այլն :

Յեթե ընկ. Մարտիովն իր առջև դնել նույնիսկ միայն այդ հարցերը, նա կկարողանար դրել շատ ավելի բովանդակալից ու հետաքրքիր թղթակցութիւն, քան այն, վոր նա գրել եր : Իսկ չե վոր նա անկասկած կարող եր այդ բանն անել զգալիորեն ա-վելի լավ :

Յերբ գյուղթղթակիցը նշել և այն հարցերի ցուցակը, վո-րոնք անհրաժեշտ և պարզել, կարելի չե ձեռնարկել նյութի հա-վաքմանը — զանազան մարդկանց հետ զրույց ունենալուն, իր տպավորութիւնները ստուգելուն, տեղում դործի զբության ան-միջականորեն ծանոթանալուն :

ԻՆՉՊԵՍ ՆԱՎԱՔԵԼ ՆՅՈՒԹԸ

Պետք և կանոն դարձնել քեզ համար — յերբ հավաքում ես նյութը, դու պետք և գիտենաս, թե կոնկրետ ի՞նչ ես վորո-նում, ինչպիսի նյութ և քեզ անհրաժեշտ, բայց յերբեք չպետք և աշխատանքը ձեռնարկել կանխակալ, արդեն նախապես պատ-րաստված հետեւութեամբ : Կարող և պատահել, վոր նյութերի հետ մոտիկից ծանոթալու հետեանքով դրութիւնը կնկարագրվի բոլորովին այլ կերպ և ամենեւին վոչ այն լույսով, ինչպես նա քո առաջ պատկերանում եր : Դրա առաջ չպետք և աչքերը փակել :

Յերբ գյուղթղթակիցը նյութ և հավաքում թղթակցութիւն համար, նա պետք և վոչ միայն նշի այս կամ այն յերեւոյթը, այլև

բոլոր անհրաժեշտ ղեկներում պետք և խորանա մինչև դրանց պատճառները : Այստեղ մեծ նշանակութիւն ունի աջակց կոչ-ված մանրութների վրա ուշադրութիւն դարձնելը : Վորովհետեւ «կան զանազան մանրութներ—կան այնպիսիք, վորոնք վոչ մի նշանա կութիւն չունեն և՛ կան այնպիսի մանրութներ, վորոնք կապված են սոցիալիստական շինարարութիւն հիմնական հարցերի հետ : Իլլիւշը կարողանում եր կառնել վորեւ կարեւոր «մանրութից» և ցույց տալ, թե այդ «մանրութը» ինչպե՞ս և կապված մեծ, հիմ-նական հարցի հետ» : (Լաւինտտարովսկի բանթղթակցային զբա-րցի ունեկնքներին հետ ն. Կ. Կրուպսկայայի ունեցած զրույ-ցից) :

Ընկեր Ստալինը մեզ սովորեցնում և «առանձին քննադատա-կան զննողութիւններից անցնել ավելի խոր քննադատութիւն» :¹⁾ Յերբ հայտնաբերում ես վորեւ անկանոնութիւն, պետք և հե-տաքրքրվել, թե ով և դրա համար մեղավոր և ո՞վ և հովանա-վորում այդ անկանոնութիւնը : Գյուղթղթակիցը պետք և յու-րաքանչյուր հարցին մոտենալ լրջորեն, պահապան այն քաղաքա-կանապես : Յեթե բոլոր գյուղթղթակիցները միշտ այդպես վար-վեյին, շատ անկանոնութիւններ ու չարահաճութիւններ մերկայացված կլինեյին շատ ավելի արագորեն և զբանցից շատերը հնարավոր կլինեյ միանգամայն կանխել :

Զրուցելով այն մարդկանց հետ, վորոնք կարող են անհրա-ժեշտ անգեկութիւններ տալ նրան, կամ խորհրդակցելով վորեւ մեկի հետ, գյուղթղթակիցը վոչ մի բան չպետք և բնորոշի կու-րորեն, հալած յուզի տեղ : Ամեն բան, ինչ հնարավոր և, նա պետք և ստուգի, ամեն բանի մասին մանրամասն պետք և հարց ու վորձ անի : Այստեղ դարձյալ կարելի չե բերել Վլադիմիր Իլլիչ Լենինի որինակը : Ն. Կ. Կրուպսկայան հիշում և .

«Պատահում եր, վոր տեղից մի աշխատող գալիս եր Վլադիմիր Իլլիչի մոտ : Իլլիչն սկսում եր հարց ու վորձ անել նրան, իսկ նա չեւ ել սպասում վոր Վլադիմիր Իլլիչը հենց այդ մասին կհարցնի : Տեղի աշխատողները հաճախ ասում են թե «աշխատանքը մեղանում կանոնավորվում և» : Վլադիմիր Իլլիչը տալիս և մեկ հարց, յերկրորդը, ասա-լագրում և մի շարք հարցեր, վորոնց մարդը չի կարողա-

1) Ընկեր Ստալինի՝ «Ընդունված ինքնաքննադատութիւն լո-գունելի գեոհկացման» հոգվածից : «Պրավդա», 26 հունիսի, 1928 թ.

նում պատասխանել, իսկ Իլլիչի ձեռքից ընդհանուր Փրադ-
ներով չես ազատվի, հարկավոր է կոնկրետ փաստերով խո-
սել: Նրա այդ ընդունակությունն ահա — հարց ու փորձ
անել ամենադժվարի, ամենաեղանակի մասին — ինձ միշտ
զարմացնում եր:

Նա կրողանում է հասարակ խոսքերով առաջադրել ամե-
նալուրջ հարցերը: Յեւ յերբ մարդն Իլլիչի մոտից գնում
էր, նա չըջապատող կյանքին արդեն սկսում է հաճախ այլ
կերպ նայել, սկսում էր տեսնել այն, ինչ առաջ չէր նկատ-
ւում»: (Լուսինոսարովսկի բանթղթակցային զպրոցի-
ունկնդիրների հետ Ն. Կ. Կրուպսկայայի զրույցից):

Թղթակցության համար նյութեր հավաքելիս հաճախ ան-
հրաժեշտ է լինում վոր դյուղթղթակիցը ծանոթանա գործի
համար նշանակություն ունեցող պանդան փաստաթղթերի հետ
նիստերի արձանագրությունների, հաշվետարտության, անցյալ ժա-
մանակվա համար կոլանտեսային բրիգադների աշխատանքի ամ-
փոփադրերի, վարչութան կարգադրությունների և այլն: Այդ-
բոլոր փաստաթղթերի հետ հարկավոր է վարվել բարեխղճորեն
և հմտորեն: Քաղվածքները պետք է կատարել միանգամայն
ստույգ: Չի կարելի փաստաթղթերից դուրս կորցնել իր հայե-
ցողությամբ առանձին կտորներ, յեթե գրանք ինքնուրույն կեր-
պով վերցված հակասում են ամբողջ փաստաթղթերի լուսնդա-
կությունը: Յուրաքանչյուր քաղվածք կատարելիս պետք է ան-
պայման նշել թե ինչ փաստաթղթից և այն կատարված, նա
կողմից և յերբ և ստորագրված, վորտեղ և պահվում կամ
վորտեղ և հրապարակված յեղել այդ փաստաթուղթը:

Գյուղթղթակիցը տեղեկություններ, խորհուրդներ, փաստա-
թղթեր ստանալու համար գիմում է շատ մարդկանց: Նա պետք
է միշտ հաստատապես հիշի, վոր իր աշխատակցությունը մա-
մուլում — հատարակական աշխատանք է, վոր ինքը վոր մի
տեսակ քննչական, տեսչական կամ վերահսկչական իրավունք-
ներից չի ոգտվում: Անհրաժեշտ տեղեկություններ հաղորդելու
և փաստաթղթեր ներկայացնելու մասին գյուղթղթակիցը կարող
է միայն ինդրել, քննել չպահանջելով վորինչ Յեթե, յենթա-
դրեմք, գյուղթղթակիցին, թույլ չեն տալիս ծանոթանալ փա-
տաթղթերի հետ, իսկ նա այդ միանգամայն անհրաժեշտ և հա-
մարում գործի էլությունը յուսարանելու համար, նա պետք է
այդ մասին ուղղակի հայանի խմբագրությունը: Իսկ խմբագրու-

թյունն արդեն ինքը ծանադարձ կպանի թե ինչպես ծանոթանալ
նման փաստաթղթի հետ:

Շատ հաճախ, առաջադրված հարցին լիովին համապատաս-
խանող լավ թղթակցություն գրելու համար գործին տեղյակ
մարդկանց հետ հենց միայն գրույց ունենալը և նույնիսկ փա-
տաթղթերի հետ ծանոթանալը գյուղթղթակցի համար դեռ քիչ
է: Վորպեսզի լավ բմբնել գրված հարցը, վորպեսզի հիշել թե
կուտակցություն կամ կառավարություն ինչպիսի վորոշումներ են
հրապարակված յեղել այդ հարցի վերաբերյալ, վորպեսզի
չչփոփվի ինքը և չփոթւթյան մեջ չզցի ընթերցողներին, շատ
ոգտակար է վոր գյուղթղթակիցն աչքի անցկացնի այդ հարցի
վերաբերյալ յեղած գրականությունը, ծանոթանա «Պրավդա»-ի,
մարդային կամ չըջանային թերթի մի քանի համարներին: Յերբ
գյուղթղթակիցը գրում է ամեն տեսակի հատուկ հարցերի մա-
սին (աղբորոնիսիկական, տնտեսական, գիտական), հարկավոր է
յերբեմն գիմել հատուկ գրականության, ուղեցույցների, ժուռ-
նալների ու հոգվածների ոգնությունը:

Միշտ անհրաժեշտ է ծանոթանալ նաև մեր առաջնորդների,
Լենինի և Ստալինի հոգվածներին հետ, հիշել թե նրանք ինչ են
ասել այն հարցի վերաբերյալ, վորի մասին գրում է գյուղ-
թղթակիցը:

Փրքի ոգնությունը հեղինակավոր մարդկանց հետ «խոր-
հրդակցելը» միշտ և շափազանց ոգտակար է: Լենինն այդ ա-
նում էր շատ հաճախ — այդ մասին մենք գիտենք ընկ: Կրուպս-
կայայի խոսքերից:

«Ահա, վորեւ իրադարձություն, վորեւ գիտություն, սուր
գրություն քաղաքացիական պատերազմի ձակաում, մըտ-
նում էս նրա առանձնատեսչակը, նա նստած է և կարդում է
Մարքսի-Ենգելսի աշխատություններից: Յես մտածում եմ
«Այդ ինչպես է նա այժմ կարդում Մարքսին»: Միանգամ նա
խոսակցության ժամանակ ասաց՝ «Պետք է խորհրդակցել
Մարքսի հետ»: Այդ նշանակում է խորամուտ լինել թե
Մարքսն ինչ է ասել այն հարցերի վերաբերյալ, վորոնք
հատուկ նշանակություն ունեն ամյալ մոմենտին: Յեւ մենք
տեսնում էյինք թե ինչպես Մարքսի — Ենգելսի ուսմունքն
ոգնում էր Լենինին» (Լուսինոսարովսկու բանթղթակցային
զպրոցի ունկնդիրների հետ՝ Ն. Կ. Կրուպսկայայի ունեցած
զրույցից):

Յերբեմն այնպես և պատահում, վոր իր թղթակցութեան համար նյութեր հաժախելով, գրույցելով զանազան մարդկանց հետ, ծանոթանալով փաստաթղթերին, գյուղթղթակիցը բացի նրանից ինչ վոր նրան տվյալ մոմենտին անհրաժեշտ են, իմանում և զարձայլ չառ այլ հետաքրքիր տեղեկութիւններ։ Նույնիսկ յեթե այդ տեղեկութիւնները չուղտագործվին ևլ առաջիկա թղթակցութեան մեջ, նրանցից չպետք խուսալել։ Պայտըթղթակիցը պետք և լինի ամենատես։ Այն ամենը, ինչ վորեւ պատճառով նրան թվում և հետաքրքիր, անհրաժեշտ և գրի առնել։

ԳՅՈՒՂԹՂԹԱԿՑԻ ՀՈՒՇԱՏԵՏՐԸ

Փորձված, իրենց գործը սիրող գյուղթղթակիցները գրառնում միշտ պատրաստ և լինում ծայրը սրած մատիտ և հուշատետր։ Այն բացվում և վոր միայն թղթակցութեան գրելուց առաջ։ Որ չի անցնում, վոր այդ հուշատետրի մեջ չգրեման նոր նշումներ։

Կոտնտեսային ժողովում նստած ժամանակ, ընկերների հետ գրուցելիս, քրիզագային պատի թերթի հերթական համարի հետ ծանոթանալիս, կոտնտեսային ակումբ, գրադարան, ընթերցարան մտնելիս ուշադիր գյուղթղթակիցն ամեն անգամ բաց և առնում հուշատետրը և հիշելու համար գրում և նրա մեջ մի քանի խոսք։ Յերբեմն դա պարզապես վորեւ մեկից լսած հետաքրքիր ֆրազ և։ Յերբեմն հետաքրքիր թիվ։ Յերբեմն սղջանում հիշելու համար։

Այդպիսի գյուղթղթակցի հուշատետրում, անկախ նրանից, այդ հարկավոր և նրան, թե հարկավոր չե ալթմ, առաջիկա թղթակցութեան համար, — նշվում և ամեն բան, ինչ վոր թվում և հետաքրքիր՝ և լավը և վատը։ Այդպիսի նշվում են և ապապա թղթակցութիւնների թեմաները և նրանց համառոտ պրանները և նոր գրքերի անունները և քաղվածքներ՝ թերթերից։

Ի հարկե, այն բոլորը, ինչ վոր գրի յե առնվում, ամօրձապես չի ուղտադործվում։ Յերբեմն գրի առնելով այս կամ այն փաստը, թիւր, գրույցի ընթացքում լսած ֆրազը, դու ինքզեւ չդիտես, թե այն արդյոք չուս հարկավոր կլինի քեզ։ Բայց դրանք յերբեմից պետք կընան անպայմանորեն և հիանալի ծառայութիւն կմատուցեն, կողմեն ապագա թղթակցութիւններից մեկը գրել համարել կերպով, բաղմաթիւ որին նախնելով, փառ փաստելով։

Յերբ գյուղթղթակիցն սկսում և աշխատել վորեւ թղթակցութեան վրա, նա ի հարկե ամենից առաջ ուղտագործում և իր նոր նշումները, վորոնք կատարվել են հատկապես այդ թղթակցութեան համար։ Բայց բացի դրանից չառ ուղտակար և թերթել նաեւ հին հուշատետրերը — տեսնել այնտեղ չկա՞ արդյոք տվյալ դեպքի համար հարմար վորեւ բան։ Յեվ համարյա միշտ կգտնվի անհրաժեշտ թիւ, հետաքրքիր փաստ, փառ խոսք, վորը յերբեմն կարող և նոր ձևով լուսարանել ամբողջ թղթակցութիւնը։

Հուշատետրի աչքի անցկացումն ամեն դեպքում կարող և գյուղթղթակցին հետաքրքիր թեմա թելադրել թղթակցութեան համար, յեթե հաճախ նշումներ են յերեւում միեւնոյն փաստերի մասին, նշանակում և այդ փաստերը պատահական չեն, նշանակում և արժեւ դրանց մասին մտածել և գրել։

Հետաքրքիր ամեն բան գրի առնելու սովորութիւնը գյուղթղթակցի մեջ զարգացնում և գյուրադպասութիւնը, ամեն բան տեսնելու ընդունակութիւնը, նրան սովորեցնում և չառ «մանրութիւններ» հետեւում տեսնել լուրջ գործեր և հիշատակահարկեր։ Չե՞ վոր յերբ միանման փաստերը դիտում են առանձին-առանձին՝ այդ մեկ բան և, իսկ յերբ միեւնոյն փաստերը թառառ կանգնեն միասին՝ դրանք հաճախ կլերկւան միանգամայն այլ կերպ։ Պարզ կգտնան նաեւ այդպիսի փաստեր ծնող պատճառները կամ դրանք թույլ տվող հնարաձգութիւնը։ Իսկ յուրաքանչյուր յերեւույթի պատճառներն լրբունելը և դրանց մասին ընթերցողներին պատմել կարողանալ, — մեծ գործ և գյուղթղթակցի համար։

ԲՂԹԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՊԼԱՆԸ

Գյուղթղթակիցը բարեխղճորեն հաւաքել և բոլոր անհրաժեշտ նյութերը։ Նա վերստին կարգում և պրանցումները, համարում և, վոր անհրաժեշտ հարցերն իր համար պարզել և բախականաչափ խորը կերպով ու բաղմաւորմանիւրեն։ Նա իրեն իրաւասու յե համարում դալու վորոշ հետեւութեան և դրանց մասին պատմելու ընթերցողներին, այսինքն գրելու թղթակցութիւնը։

Ինչից սկսել։

Հաւաքված ամբողջ նյութից ամենակարեւորը, ստուգվածը, համոզեցուցիչն ընտրելուց։

Լավ դյուղթղթակիցը պատրաստվելով թղթակցություն դրելու, միշտ կհավաքի ավելի շատ նյութ, քան թե նա հետադարձ կարող է ոգտադործել: Նա կաշխատի, և՛ որպեսզի գործի վոչ մի կողմը չվրիպի իր ուշադրությունից: Բայց բոլոր նշումներն անհրաժեշտ են ընտրել ամենահիմնականը, ամենակարևորը և գործի համար ընտրել: Պետք է գեն չպրտել վոչ զ պատահականը, վորն ուղղակի աննշություն չունի թղթակցության թեմայի հետ:

Սխալ են վարվում այն դյուղթղթակիցները, վորոնք նկարագրելով մի վորեկ վաստ, կամ ձեռնամուխ լինելով վորեկ հարցի լուսարանմանը, սկսում են դրա մասին պատմել «Աղտմի ժամանակվանից», թղթակցության մեջ խցկում են գործի համար կողմնակի ամեն տեսակ խոսակցություններ, չշուկներ ու նկատառումներ: Ամբողջ նշվածից թղթակցության մեջ պետք է մնա միայն այն, ինչ աննշություն ունի թեմայի հետ և ինչ վոր իսկապես ստուգված է հեղինակի կողմից:

Լինում է նաև այլ կերպ: Քննության ասնելով իր նշումները, դյուղթղթակիցը կարող է հայտնաբերել, վոր վորոշ բան զեռ մնացել է չարգելված: Այդպիսի դեպքերում անհրաժեշտ է մեկ անգամ ևս պարզվել պակասող տեղեկությունները վորոնելով և այն ամենի լրացուցիչ ստուգմամբ, ինչ վոր տարակույս է առաջացնում: Յեվ դրանից հետո միայն դրել թղթակցությունը:

Բայց ահա նյութն ընտրված է: Այն բոլորը, ինչ անպետք է, գեն է չարտված: Այն, ինչ մնացել է, տալիս է գործի պարզ պատկերը և չի առաջացնում վորեկ տարակույս: Վորպեսզի թղթակցությունը լինի կանոնավոր, վորոշակի ու պարզ, վորպեսզի նրա մեկ միտքը հաջորդաբար բղխի մյուսից, սպառնալար է պլան կազմելը, այսինքն հաջորդաբար գրի առնել հիմնական մտքերն ու փաստերն այն կարգով, ինչպես վոր դրանք շարադրվելու յեն ապագա թղթակցության մեջ:

Ինչպես է կազմվում պլանը: Յուրյ տանք այդ սխեմակով: «Դանիլովս» կոլանտեսության (Ոկուլովսկի շրջան, Լենինգրդապի մարզ) կաթնասողանքային Փերմայի վարիչ՝ գյուղթղթակից Դիմիտրիևը վորոշել էր պատի թերթում պատմել այն մասին, թե ինչպես է բնթանում ծնի կամպանիայի նախապատրաստությունը: Ընտրելով բոլոր անհրաժեշտ տեղեկությունները, նա կազմեց այսպիսի պլան.

1. Հղի կովի խնամքը:
2. Նոր ծնված հորթերի պահպանումը:
3. Ֆերտայի պատրաստությունը:

Հետևելով այդ պլանին, նա գրեց մի փոքր, բայց չափազանց պարզ շարադրված թղթակցություն, վորը և տպվեց «Կոլխոզնայա բորոգչա» պատի թերթում:

«ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՎԵՆԻ ԾՆԻ ԿԱՄՊԱՆԻԱՅԻՆ

Հորթի խնամքը մեղանում սկսվում է հղի կովի խնամքից: Հղի կովերին մենք կերակրում ենք ավելի առատորեն: Կովերի կիթը մենք դադարեցնում ենք ծնից յերկու ամիս առաջ: Կովերին տրվում է բացառապես թարմ, մաքուր ջուր: Հղի կովերի նկատմամբ վերաբերմունքը լինում է ուշադիր, փաղաքական:

Կովի ծինը կատարվում է ծննդաբերության շնքում, լիակատար լուծյան մեջ, կախազահի հաղողության տակ: Նոր ծնված հորթին վերցնում են մաքուր շորով:

Յուրաքանչյուր նոր ծնված հորթի համար հատկացվում է առանձին վանդակ: Հորթերի կերակրումը կատարվում է ըստ սացիունի: Կերակրվում են որը չորս անգամ:

Հորթանոցը կահավորված է: Ֆերման լիովին ապահովված է կոնցենտրանտներով (խոտ, փաքակ, քուսպ, հյութավի կերեր՝ հորթերի աճեցման համար):»

Թղթակցության պլան կազմելը, յերբ զիտես գործի բոլոր հանգամանքները և ձեռքի տակ ունես բոլոր նյութերը, — դժվար չէ: Իսկ պլանով թղթակցություն դրելը շատ ավելի հեշտ է, թղթակցությունն այդ դեպքում ստացվում է ավելի լավ: Փորձեցեք և ինքներդ կհամոզվեք դրանում:

Յեթե թղթակցությունը մեծ չէ, կարելի յե սահմանափակվել միայն պլանով: Իսկ յեթե թղթակցության մեջ լուսարանվոյ հարցը բարդ է և պահանջում է բազմաթիվ փաստերի մանրամասն լուսաբանում, սպառնալար է կազմել նաև կոնսպեկտ, այսինքն հիմնական փաստերի ու մտքերի համառոտ շարադրումը: Այդպես էր անում սովորաբար նաև Լենինը:

«Նախքան հողված գրելը, նա սովորաբար գրում էր հոգվածի կոնսպեկտը: Ըստ կոնսպեկտի կարելի յեր դիտել Իլյիչի մտքերի ամբողջ ընթացքը: Կան մի շարք հոգվածներ, վորոնց կոնսպեկտները Իլյիչի կողմից ուղղվում էյիք յերկուական, յերեքական, անգամ» (Ն. Կ. Կրուպսկայա, —

«Լենինը — կուսակցական մամուլի խմբագիր և կազմակերպիչ»):

Յերբ պլանը կամ կոնսպեկտը կազմված է, կարելի չէ սկսել թղթակցությունը գրելը: Թե ինչպե՞ս գրել — այդ մասին վորեւէ պատրաստի դեղատոմս չկա: Լավ թղթակցության արժանիքներից մեկն էլ հենց այն է, վոր գյուղթղթակիցն այն գրի իր գիտեցածի պես, վոր թղթակցության կառուցվածքը, լեզուն և ամբողջ շարադրանքը լինի յուրահատուկ, նման չլինի ուրիշի թղթակցություններին: Բայց այն մասին, թե ինչպես չպետք է գրել, ինչից պետք է խուսափել թղթակցության վրա աշխատելիս, ասել կարելի չէ և անհրաժեշտ է: Այդ էլ հենց մենք այժմ կանենք:

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ ՉԹՈՂՆԵԼ ՍՈՒԹ ՏԵՂԵՐ

Վորպեսզի թղթակցությունը հասնի իր նպատակին և հարկ չեղած տպավորությունը գործի ընթերցողի վրա, այն պետք է ընթերցողին տա գործի պարզ պատկերը:

Յեթե թղթակցությունը պարունակում է հենց միայն ընդհանուր դատողություններ՝ առանց փաստերի, կամ թե նկարագրելով փաստերը չի խոսում այն մասին, թե յե՞րբ, վո՞րտեղ և ու՞մ հետ են դրանք տեղի ունեցել, — այդպիսի թղթակցությունն անհայտորեն վատ է:

Գյուղթղթակից Կաչիրինը, Ռայեվսկի հացահատիկային խորհանտեսությունից (Ալեքսևսկի շրջան, Բաշկիրիա) ընտրել էր հետաքրքիր թեմա — նա վորտեղ էր ամփոփել յերեք ստախանովյան տասնորյակների արգյունքները: Նա, բոտ յերեվույթին, հավաքել էր նույնիսկ վորտեղ նյութ, իմացել էր, թե ինչպես է ընթանում գործը: Բայց իր՝ «Չա կաշեստովո» պատի թերթի թղթակիցներին Կաչիրինը պատմեց ահա թե ինչ.

«ԽՈՍՈՒՄ ԵՆ ՍՏԱԽԱՆՈՎՅԱՆ ՇԱՐԺՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Մեզանում անցկացվեց մեկ ստախանովյան տասնորյակ — վորտեղ ընկերներ լավ էին աշխատում: Յերկրորդ տասնորյակում նույնպես վոչինչ: Յերրորդ տասնորյակն անցավ հենց այնպես, կարծեք թե չեյին ևլ աշխատում: Չնայեցին, թե ինչ կա պլանի մեջ, — և չարեցին: Պլանի նշումը չեկավ գրասենյակից, բայց արհեստանոցում չստուգեցին: Մասեր չկան — այդ բանը հաշվի չառան: Բաժանմունքը չու-

նի կոլեկտիվ պայմանագիր. այն պլանի մեջ կլինի յերկրորդ տասնորյակում»:

Ինչո՞ւ չէ այս թղթակցությունը վատ:

Վորովհետեւ ընթերցողներն այդ թղթակցությունից չեն իմանա, թե կոնկրետ կերպով վո՞ր «մի քանի ընկերներն» են առաջին տասնորյակում լավ աշխատել և ինչումն է արտահայտվել այդ լավ աշխատանքը:

Վորովհետեւ հասկանալի չէ, թե հեղինակը վո՞ր աշխատանքն է համարում անրազարար: Չե՞ վոր «նույնպես վոչինչ» և «հենց այնպես» բառերի մեջ յուրաքանչյուրը կարող է դնել իր միտքը: Յեվ չե՞ վոր հավանորեն վո՛չ բոլորն են աշխատել միատեսակ: Իսկ թե ո՞վ է լավ աշխատել, ո՞վ ավելի վատ, ո՞վ բոլորովին վատ, — այդ բանը թղթակցության մեջ չի յերևում:

Վերջապես, միանգամայն անհատկանալի չէ — գյուղթղթակիցը գրում է ամբողջ խորհանտեսության մասին, թե՞ միայն իր բաժանմունքի: Հայտնի չէ, թե վո՞ր բաժանմունքում չկա պայմանագիր, վո՞ր արհեստանոցին է վերաբերվում խոսքը թղթակցության մեջ, ի՞նչ մասեր, ի՞նչ մեքենաների համար են պակասում, և այլն:

Իսկ չե վոր այս բոլորը, հավանորեն, հեղինակին հայտնի չէ և յեթե նա այդ բոլորի մասին պատմեր ընթերցողներին, կարող էր տաքցվել լավ թղթակցություն:

Մի այլ օրինակ: «Կրասնիյ Զապոյեկ» կոլտնտեսության (Ոկուլովսկի շրջան, Լենինգրադի մարզ) փայտահատ գյուղ — թղթակիցները հսկում էյին ձիապան Ֆյոդորովի աշխատանքին: Հիշելով մի շարք փաստեր, նրանք յեկան այն համոզման, վոր Ֆյոդորովն անպետք ձիապան է և այդ մասին գրեցին «Ստախանովեց» պատի թերթում: Գրեցին այսպես.

«Վ.Ս. ԽՆԱՄԻ ԶԻԵՐԻ ՆՎԱՏՄԱՄԻ»

Ձիապան Ֆյոդորովը վատ է վերաբերվում ձիերի հետ: Կոլտնտեսականները հաճախ ձիերին լծում են չըրված, ձիերն ախոռից դուրս դալիս կռծում են գույլերը և դետից իրենց բերանն են առնում ձյունը: Ոտը տրվում է առանց վորեւէ կարգի: Հաճախ պատահում է, վոր ձիերը կանգնում են առանց խոտի: Ֆյոդորովի ձիերի գերությունն ամբողջ ժամանակ միջինից ցածր է լինում, չնայած վոր ձիերը լիովին ապահովված են ինչպես խոտով, այնպես և ֆուրաժով: Անհրաժեշտ է, վոր կոլտնտեսության

վարչությունն Ֆյետորովին ստիպել աշխատել այնպես, ինչ-
պես հարկն է»:

Ինչո՞ւմն է այս թղթակցության հիմնական թերությունը,
Նրանում, վոր թղթակցությունն անհամոզեցուցիչ է, նրանում,
վոր հեղինակները փաստեր չեն բերում, վոր նրանք ուղում են
ընթերցողին ստիպել, վորպեսզի նա իրենց հաժառա առանց
աղացույցներ: Աղացույցներ նրանք ըստ յերեմիայի չափ են
ունեցել— և ահա հարկավոր եր «հաճախ» բառի փոխարեն բե-
րել թեկուզ յերկու-յերեք օրինակ: Հարկավոր եր պատմել, թե
կոյունտեսականներից ո՞վ է յե՞րբ և կոնկրետ կերպով Ֆյետոր-
ովից ստացել չըբժամ ձիեր, վոր ուր նա ձիերին խոտ չի
տվել, ո՞վ է աղացուցել վոր նրան վստահված բոլոր ձիերի դե-
րությունը միջինից ցածր է: Այն ժամանակ այդ թղթակցությանը
կհաժառաք յուրաքանչյուր ընթերցող:

Թղթակցության մեջ, կրկնում ենք, պետք է ամեն ինչ լինի
պարզ: Յուրաքանչյուր միտք պետք է աշխատել ամրապնդել
փաստերով և այդ անհրաժեշտ է վրձն միայն մերկացնող թղ-
թակցություններին մեջ, այլ նաև այն ժամանակ, յերբ նկա-
րագրվում է վորև մեկի լավ կողմը:

«Կրտսեր լուչ» կոյունտեսությանում (Յելեցկի չըջան, Ուր-
յովի մարզ) յեղել է այսպիսի դեպք: Գյուղթղթակիցը, վորն
այդ կոյունտեսության վարչության անդամ է, վորտեղ եր հառա-
բակայնության առաջ նշել ըրիզադիր Կուզնեցովի լավ աշխա-
տանքը: Բայց նա այդ բանն արեց անհաջող: Ահա նրա թղթակ-
ցությունը, վորը տպագրվել եր թերթում:

«ՈՐԻՆԱԿԵԼԻ ԲՐԻԳԱԴԻՐԸ

№ 2 ըրիզադի ըրիզադիր Տիխոն Ֆելիպովիչ Կուզնեցովը
պաշարում է ստախանովյան դարնանացանի և բերքատու-
թյան բարձրացման համար: Նա ստախանովական է և ակ-
տիվ մասնակցում է ըրիզադային պլանները կազմելուն,
ինչպես նաև հետ չի մնում մյուս ըրիզադներին՝ ստա-
խանովյան տանորչակի կատարման և դարնանացանի կամ-
պանիային նախապատրաստվելու ասպարեղում:

Նրա ըրիզադում ամբողջ աշխատաքն ընթանում է կոնկրետ
բով՝ ըստ արված պլանի, այսպես օրինակ— թռչունների
աղբից մոխրի հավաքման և դոմադրի փոխադրման գծով
նույնիսկ գերակատարումով:

Կաղեյեմեկի գյուղխորհրդի «Կրտսեր լուչ» կոյունտեսու-

թյան մնացած ըրիզադները պետք է գրինակ վերցնեն Տի-
խոն Ֆելիպովիչ Կուզնեցովից»:

Ամենայն հաճանականությամբ, ընկ. Կուզնեցովն իսկապես
լավ, օրինակելի ըրիզադիր է, բայց բանի վոր գյուղթղթակիցն
այդ բանը փաստերով հապացուցեց, չափ ընթերցողներ չհամոզ-
վեցին դրանում: Նրանք կարող է պատահել վոր ասեն.

—Ահա, գովում է գովում, բայց ի՞նչի համար, այդ դադո-
նիք և մնում... Կոչ է անում օրինակ վերցնել, բայց թե ի՞ն-
չից—անհայտ է: Վո՞չ, դու աղացուցիր...

Այստեղից հետեւություն՝ թղթակցության մեջ չպետք է լի-
նեն վորև մոթ տեղ: Գրելով թղթակցությունը, ստուգիր, թե
արդյոք նա համոզիչ կերպով ասում է այն մասին, թե՛

ինչ է կատարվել,

ու՞մ հետ,

վորտեղ,

յե՞րբ,

հայտնաբերված են արդյոք պատճառները, ցույց տրված
են արդյոք շտկման ուղիները,

յեթե գրվում է թերությունների մասին.

սովորեցնում է արդյոք թղթակցությունը, յեթե նրա մեջ
խոսվում է հարվածային կամ ստախանովականի աշխատան-
քի դրական փորձի մասին:

Յեթե թղթակցությունը պատասխան տալիս է այդ հարցե-
րին, — նշանակում է փաստորեն ամեն ինչ կանոնավոր է:

ԸՆԴԴԵՍ ՍԻԱԼ ԸՆԴՀԱՆՐԱՑՈՒՄՆԵՐԻ

Միևնույն փաստերին կարելի յե մոտենալ տարբեր ձևով,
քանազան կերպ յուսաբանել դրանք: Նայած այդ բանին, փա-
տերը կարող են տարբեր ձևով ներդրվել ընթերցողի վրա:
Գյուղթղթակիցը պետք է հոգ տանի, վորպեսզի ընթերցողները
ձիշտ ըմբռնեն իր նկարագրած փաստերը: Իսկ դրա համար
անհրաժեշտ է նախ և առաջ, վոր գյուղթղթակիցն ինքն այդ
փաստերն ինչպես հարկն է ըմբռնի, քաղաքականապես ձիշտ
մոտեցում ունենա դեպի դրանց յուսաբանումը:

Գյուղթղթակիցն ի հարկե, չի կարող անտարբեր մնալ դե-
պի այն, ինչի մասին նա գրում է: Յեթե թղթակցության հեղի-
նակին չի հետաքրքրում այն հարցը, վորի մասին ինքը գրում
է, յեթե այդ նրան չի հուզում, յեթե գյուղթղթակիցն ինքը չի

ըմբռնել իր վերաբերմունքը դեպի այդ հարցը— այդպիսի **Թեթևակցության** դիմել մեծ չի լինի: Փաստերի ընտրությունը, դեռանց դասավորումը թղթակցության մեջ, դրանց բացատրումը պետք է ընթերցողին հասցնեն միանգամայն վորոշակի հետևությունների, վորոնք գյուղթղթակիցը համարում է ճիշտ: Ըստ վորում, յերբեք չի կարելի մոռանալ դործի մյուս կողմի մասին— թղթակցության անպայման ճշմարտացիության մասին: Գյուղթղթակիցն իրավունք չունի վոչ միայն խեղաթյուրելու նկարագրվող իրողարձությունները, այլև իրավունք չունի լուծության մատնելու դործի համար նշանակություն ունեցող վորեկ լուրջ հանգամանք:

Միայն են վարվում այն գյուղթղթակիցները, վորոնք վաղ-չելով իրողարձություններն ընթերցողին ցույց տալ վորոշ լույսի տակ, վորեկ բրիդադի մասին այսօր գրում են միայն սեղույներով, վաղը՝ ամբողջապես վարդադույն, այսօր նրա մեջ տեսնում են միայն համատարած թերություններ, իսկ վաղը, ինչպես ասում են, — նրան հասցնում են յերկինք: Չե՞ վոր վաղ բրիդադը հաջորդ օրը հենց միանգամից չի կարող դառնալ լուրջ: Նշանակում է պետք է իրեն սովորեցնել վաղ բրիդադում ես տեսնելու բարեխիղճ կոլանտեսականների, վորպեսդի հետ մեացողներին կամ անբարեխիղճորեն աշխատողներին նրանց հախառ-բեցնել:

Հարկավոր է նաև կարողանալ, չկուրանալով նվաճումներով, դրանց հետ միասին նշել յեղած թերությունները: Յեվ յեթե դրանք լուրջ թերություններ են, դրանց մասին ընթերցողներին պատմել նույնիսկ դրական փորձի մասին գրվող թղթակցության մեջ:

Հատկապես վնասակար են այն թղթակցությունները, վորոնց մեջ գյուղթղթակիցը քննադատելով մի վորեկ վորոշակի փաստ, առանց հարկ յեղած հիմքի ընդհանրացնում է այդ: Յենթադրենք, թե բրիդադում կատարվել է խոտանի մի դեպք— ճիշտ չեն կապված յերկու-յերեք խուրձ— և ջնայած վոր այդ բրիդադը սովորաբար լավ է աշխատում, գյուղթղթակիցն սկսում են հենց միայն այդ փաստի հիման վրա գրել թե «բրիդադը սկսում է պար դալիս», «բրիդադը հետ է մնում» և այլն: Այդպես գրել չի կարելի, այդ ընթերցողի մեջ ստեղծում է վոչ ճիշտ պատկերացում իրերի իսկական դրություն մասին:

Այսպիսի դեպքերը դժբախտաբար սակավ չեն: Որինակ. գյուղթղթակից Կուկնեցովն Իսկովսկի չըջանային «Զա սոցիալիս-

տիչեսկոյն ժիվոտնովսդասով» թերթի խմբագրությանն եր ազարկել այսպիսի մի թղթակցություն:

«Վիժելեսկի «Ակտիվիստ» կոլանտեսությունում կոլանտեսականներն անպատիժ կերպով հափշտակում են կոլանտեսային այդու ցանկապատն ու արժեքավոր չինանյութերը և դրանք վառում են վորպես փայտ: Անհրաժեշտ է, վոր վարչությունը վերջ դնի այդ խայտառակությունը և հանցավորներին յենթարկի պատասխանատվության»:

Գուցե կոլանտեսականներից մեկն ու մեկն իսկապես հափշտակել է հանրային բարիքը: Դրանց հարկավոր եր անպայման մերկացնել, հիշատակել անուններն ու ազգանունները, ստույգ կերպով մատնանշել, թե յե՞րբ և ի՞նչ են հափշտակել այդ մարդիկ: Բայց հիշատակելով գողերին, սահմանափակելով «կոլանտեսականներ» բառով, թույլ տալով սխալ ընդհանրացում, գյուղթղթակիցը գրել եր վատ, վնասակար թղթակցություն: Նա անհիմն կերպով դադության մեջ մեղադրել եր իր կոլանտեսություն բոլոր անդամներին: Մինչդեռ նրանց մեծամասնությունն անկասկած ազնիվ մարդիկ են:

Իներենք դարձյալ մեկ օրինակ: Կուրիչեվի անվան կոլանտեսություն (Սարայեվի չըջան, Մոսկվայի մարզ), «Ստախանովեց» պատի թերթում տպագրվել եր «Պայքարենք հանուն վորակի» վերանադրով մի թղթակցություն: Նրա հեղինակը չընկնելով մանրամասնությունների մեջ, հիշատակելով վորեկ ազգանուն, ուղղակի նշել է, վոր «հինգերորդ, ութերորդ և 11-րդ բրիդաներում խոտհունձը կատարվում է անօրակ»: Յեվ նա նույնպես սխալ եր վարվել: Չե՞ վոր կոլանտեսային յերեք բրիդաներում կան մեծ թվով դանադան մարդիկ, մի՞թե նրանց մեջ չկար գտնեմեկ-յերկու բարեխիղճ, փորձված կոլանտեսական, վորոնց կարելի յեր նույնիսկ օրինակ բերել ուրիշների համար: Դրան վոչ վոք չի հավատա:

Գյուղթղթակիցը պետք է ամեն բանին տա ճշմարիտ պատկերացում: Նա պետք է վոչ վոքի չվերադրի վոչ ուրիշների ծառայությունները, վոչ էլ ուրիշների սխալները, չպետք է թույլ տա սխալ և հեռակապես վնասակար ընդհանրացումներ:

ԲՆՆԱԴԱՍԵԼ ԲԱՐԵՆՂՃՈՐԵՆ

Դննադատությունը և ինքնաքննադատությունը միշտ յեղել են և մնում են բուլչեվիկյան կուսակցության, խորհրդային իշխանության, բոլոր ազնիվ աշխատավորների ամենատուր զեն-

քը: Ժողովրդի թշնամիներն մերկացումը վողջ նեխածի, ստորի, սոցիալիզմի շահերին թշնամի ամեն բանի մերկացումը, ամեն տեսակի թերութիւնների հայտնաբերումը մեր ամբողջ մամուլի, այդ թվում պատի թերթերի ու գյուղթղթակիցների ամենապատասխանատու խնդիրներից մեկն է:

Պետք է քննադատել ատանց ու վրէժները նկատի ունենալու, ատանց զոհաբերելու ճշմարտութիւնը հանուն ինչ վոր կողմնակի նկատառումների, հաշիւի չառնելով, ինչպես ասում են, վորդ աղ-գակցութիւնը, վոր ծանոթութիւնը:

Բայց հարկավոր է քննադատել և վոր թե հայտել:

Չափազանց վատ է վարվել, որինակ, Բիսարոկի գյուղիորհրդի (Սարապուլսկի շրջան, Կիրովյան մարզ) պատի թերթի խմբագրական կոլեգիան, վորը ճիշտ քննադատելով մի բանի սխալներ, կոլտնտեսութեան, գյուղի բոլոր ղեկավար աշխատողներին անվանել է ժողովրդի թշնամիներ:

Ժողովրդի թշնամին՝ այդ արոցկիտական՝ բուխարինական Քաշխտական ստոր գործակալն է, լրտեսը, վրասադարը: Ինչպես կարելի չէ հապա աշխատանքի վրա լրտես աշխատողներին, վորոնք թեկուզ սխալ էլ կատարած լինեն, անյուշտ փնայնիվ ճշող մեծամասնութեամբ մեր մարդիկն են, կուտակցութեանն ու խորհրդային իշխանութեանը նվիրված մարդիկ: Այդ մեծ սխալ է: Գյուղթղթակիցը միշտ պետք է չիլի սխալված կամ պատահաբար սխալ գործած ընկերոջ քննադատութեանն է իսկա կան թշնամու մերկացման միջև յեղած տարբերութիւնը: Թըշնամուն վոր մի խնայում, իսկ մեր, խորհրդային մարդուն պետք է ոգնել քննադատութեան միջոցով՝ ուղղելու սխալը:

Իսկ առհասարակ հարկավոր է գիտենալ, վոր քննադատութիւնը մեզ անհրաժեշտ է վոր ինքնըստինքյան և վոր գեղեցիկ խոսքերի համար: Մեզ հարկավոր է այնպիսի «քննադատութիւն» վորը պալիս է թշնամու բանակից: Յերեք չպետք է մոռանալ ընկեր Ստալինի այն ցուցումը, վոր իսկական բոլշևիկյան ինքնաքննադատութեան նպատակն է:

«Արմատավորել կուտակցականութիւնը, ամրապնդել խորհրդային իշխանութիւնը, բարելավել մեր շինարարութիւնը, ամրացնել մեր տնտեսական կազմերը, ղինել բանվոր դատակարգին» («Ընդդէմ ինքնաքննադատութեան լողունդի դռնհացման» հոգիւմից՝ «Պրավդա» թերթ, 28 հունիսի, 1928 թիվ:

Յեթե գյուղթղթակիցը միշտ ղեկավարվի Ժողովուրդների առաջնորդի այս հիանալի ցուցումով, նա կգտնի ճիշտ առնքնադատական յուրաքանչյուր թղթակցութեան համար:

ԻՄԱՍՏԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ՉԱՆԵԼ, ԳՐԵԼ ՊԱՐԶ

Վորոչ գյուղթղթակիցներ չգիտէ թե ինչու կարծում են, վոր յեթե թղթակցութիւնը պարզ է գրված, այդ կլինի վատ թղթակցութիւն: Նրանք ղիմում են ղանազան հնարամտութիւններ, վորոնք են ածում հաճախ իրենց համար էլ բոլորովին անհասկանալի ստոր բառեր, աշխատում են գրել վորիմաստ կերպով:

Դրա հետեանքով նրանց թղթակցութիւնները յերեմն լինում են կամ ընթերցողների համար բոլորովին անհասկանալի կամ թե ընդունում են լրտեսութիւն այլ իմաստ, քան մտածել էր ինքը՝ գյուղթղթակիցը:

Այդ բոլորովին էլ բանի պետք է: Պետք է աշխատել գրել այնպես, վորպեսզի թղթակցութեան մեջ ամեն բան միանգամայն հասկանալի լինի, վորպեսզի նա հասկացվի միայն մեկ իմաստով և ընթերցողին ասի միայն այն, ինչ ուղեցել է նրան ասել հեղինակը: Թղթակցութիւնը ղրելիս հարկավոր է ստուգել նրա յուրաքանչյուր Փրպը հենց այդ տեսակետից՝ թե չկա արդյոք նրա մեջ վորեւէ անհասկանալի կամ տարակուսելի բան:

Վորքան ավելի հասարակ, ավելի պարզ է գրված թղթակցութիւնը, վորքան ընթերցողն ավելի հեշտութեամբ ըմբռնի այն, այնքան ավելի լավ:

«Գրեցեք, — խորհուրդ էր տալիս Ալեքսեյ Մաքսիմովիչ Գորկին, — չիլելով, վոր պարզը ամենադժվարն է և իմաստունը» (Ա. Մ. Գորկու՝ Ժուռնալիստ Մաքսիմովին գրած նամակից):

ԿՐԿԻՆ ԱՆԳԱՄ ԱՍՈՒԳԵԼ ԱՄԵՆ ԻՆՉ

Թղթակցութիւնը գրված է: Ի՞նչ անել այնուհետև: Անպարմանորեն խնամքով, ուշադիր կարդալ ամբողջը, ճշտութիւնն ստուգելու համար կարգալ յերկու կամ յերեք անգամ: Տեսեք, թղթակցութեան մեջ չկա՞ արդյոք վորեւէ ավելորդ բան, կամ ընդհակառակը գուցե վորեւէ բան պակասում է: Յեւ վորան համապատասխան արեք անհրաժեշտ կրճատումներ կամ լրացումներ:

Այնուհետև, պետք է ամենատուչադիր կերպով թղթակցութեան տեղատու համեմատել իր նշումներին և յեղած բոլոր նշութեան հետ: Այլևի լավ է մի քանի անգամ ստուգել դրված յուրաքանչյուր Փրազը և թղթակցութեան վրա ծախսել մի փոքր աւելի ժամանակ, քան թե թույլ տալ թեկուզ փոքր սխալ: Հաստի ուշադրութեամբ պետք է ստուգել, իր նշումներին ու փառաթղթերին հետ համեմատել թղթակցութեան մեջ հանդիպող սղախանները, անունները, տեղերը, մեքենաների անունները, թվերը, ամսաթիվերը, ամիսները, տարեթիվերը:

Այդ բոլորից հետո պետք է մեկ անգամ ևս կարգաւ թղթակցութեանը և դուրս չարտել ավելորդ բառերը, անհանդարտահայտութեանները փոխարինել այլ արտահայտութեաններով, «սղոցել» չափից դուրս յերկար Փրազները: Այն մասին, թե ինչպէս ուղղել թղթակցութեանները, մանրամասն պատմված է հաստի գաղափարութեան մեջ, վորն ուղարկվում է հետակայողներին:

Յեթն այդ բոլորից հետո գյուղթղթակիցը համոզվում է, վոր իր թղթակցութեանն անկասկած ճշմարիտ է, վոր նրա մեջ չկա վտրեւ անճշտութեան, վոր թղթակցութեան մեջ դրված ամեն բան կիւրնի հասկանալի, — նա կարող է թղթակցութեանն ուղարկել խմբագրութեանը: Միայն թե չմոռանա՞ւ ստորագրել ձեր լրիվ անունը, հայրանունն ու ազգանունը և մատնանշել ձեր ստույգ հասցեն:

ՊԱՅԲԱՐԵԼ ԳՈՐԾՈՒՆՈՒԹՅԱՆ ՆԱՍԱՐ

Գյուղթղթակիցն իր թղթակցութեանն ուղարկել է տպագիր թերթի խմբագրութեանը կամ թե այն հանձնել է պատի թերթի խմբիկին: Դրանով վերջացավ արդյոք հոգատարութեանը թղթակցութեան մասին: Վո՞չ, չպետք է վերջանա:

Լավ գյուղթղթակիցը գրում է վոչ թե նրա համար, վոր հենց այնպէս՝ գրի, վոր նրա աղջանունը հայտնի լինի խմբագրութեանը կամ ընթերցողներին: Մամուլում կատարած իր աշխատանքին նա նայում է վորպէս հասարակական մեծ նշանակութեան ունեցող գործ: Ուստի, գրելով թղթակցութեանը և տալով այն խմբագրութեանը, նա պետք է համարէ, վոր արել է դեռևս գործի կեսը միայն:

Յեթն թղթակցութեանը տպագրված է պատի կամ ուղարկել թերթում, անհրաժեշտ է, վոր գյուղթղթակիցը հետևի նրա

գործութեանը, այսինքն պարզի, թե ի՞նչ միջոցներ են ձեռք առնված թղթակցութեան առթիվ և հասնի այն բանին, վորպէսզի անհրաժեշտ միջոցներն իսկապէս ձեռք առնուին:

Չպետք է գործունեութեանը հասկանալ չափից դուրս նեղ: Բանը վերջին հաշիւով միայն, և վոչ այնքան նրանումն է, վոր թերութեաններին համար հանցալորներ պատժեն, այլ գլխաւորապէս նրանումն է, վոր ստեղծվի այնպիսի կարգ, վոր հետագայում բացառի այդպիսի թերութեաններին կրկնման բուն հնարավորութեանը:

Իրավացի չեն այն գյուղթղթակիցները, վորոնք կարծում են, թե հարկավոր է արդյունքների հանել միայն մերկացնող թղթակցութեաններին առթիվ: Գյուղթղթակիցը պետք է հետաքրքրվի նաև այն թղթակցութեաններին արդյունքներով, վոր տեղ նկարագրված են յեղել վորեւ բրիգադի լավ փորձը կամ նվաճումները: Նա պետք է պարզի, թե ով է ընդորինակում այդ լավ փորձը և հասնի այն բանին, վոր լավ փորձն ընդորինակվի ըստ հնարավորութեան բոլոր կոշտութեաններին կողմից:

Յուրաքանչյուր թղթակցութեան արդյունքներին մասին լավ կլինի հաղորդել խմբագրութեանը: Յեւ բոլորովին էլ վատ չի լինի, յեթն գյուղթղթակիցը մերկացնելով վորեւ անկանոնութեան, վորոչ ժամանակից հետո մի թղթակցութեան դրի այն մասին, թե այդ անկանոնութեաններն ինչպէս են վերացվել և աշխատանքն ինչպէս է կանոնավորվել նոր ձևով: Յեթն թղթակցութեանը հարկ յեղած աղղեցութեանը չի ունենում, պետք է գրել խմբագրութեանը նաև այդ մասին:

Յեթն գյուղթղթակիցը խմբագրութեանից հաղորդագրութեան է ստանում, վոր իր թղթակցութեանն ուղարկված է քննութեան, նա կարող է տեղում հետաքրքրվել, թե թղթակցութեանն ի՞րոք քննվում է, և անհրաժեշտութեան դեպքում համապատասխան կազմակերպութեաններին ներկայացնել լրացուցիչ տեղեկութեաններ: Քննութեան արդյունքների մասին պետք է այդ դեպքում ևս հաղորդել խմբագրութեանը:

Հնարավոր է նաև այսպիսի դեպք, վոր խմբագրութեանը չի բավարարում գյուղթղթակցի ուղարկած թղթակցութեանը և թերթը հրաժարվում է այն տպագրել: Այդ ժամանակ գյուղթղթակիցը իրավունք ունի պահանջել, վորպէսզի խմբագրութեանը նրան բացատրի իր թղթակցութեան թերութեանները,

20

նաե այն, թե ինչպես եր հարկավոր գրել թղթակցությունը: Դրանով գյուղթղթակիցը կսովորի և հնարավորութուն կառար նա հետազայում գրելու ավելի լավ: Իսկ լավագույն աշխատանքի, թե՛ կոլտնտեսային արտադրութայն մեջ և թե՛ մամուլում, գյուղթղթակիցը պետք և ձգտի մշտապես:

ՍՏՈՒԳԻՉ ՀԱՐՑԵՐ

ՍՏՈՒԳԻՉ ՀԱՐՑԵՐԻՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆՅՑՑԻ ԲԱՆԱԿՈՐ, ՁԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆՅԵՐԸ ՍՏՈՒԳՆՑՑԻ ԴԱՍԱՆՈՍՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋՈՑՈՎ,

1. Ի՞նչ և նշանակում գրել ճշմարտացի:
2. Ի՞նչ բան և թղթակցութայն թեման: Ինչպես այն ըստույգ կերպով ճշտել:
3. Նշեցեք այն թեմաները, վորոնք ամենից ավելի կարևոր են ներկայումս ձեր կոլտնտեսութայն համար, ճշտեցեք դրանք:
4. Ինչպես պետք և հավաքել և ստուգել թղթակցութայն նյութը:
5. Ի՞նչպես ոգտվել գյուղթղթակցի հուշատետրից:
6. Մի՞շտ արդյոք անհրաժեշտ և օգտադործել հավաքած ամբողջ նյութը: Ի՞նչպես կատարել այդ նյութի ընտրությունը:
7. Ի՞նչ բան և թղթակցութայն պլանը: Ինչ և կոնսպեկտը:
8. Ի՞նչ հիմնական հարցերի պետք և պատասխանի յուրաքանչյուր թղթակցություն:
9. Ի՞նչպիսին պետք և լինի գյուղթղթակցային քննադատությունը:
10. Ի՞նչ և թղթակցութայն զործունությունը: Ինչպես հասնել այդ բանին:

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐ

1. Ընտրեցեք թղթակցութայն թեմա ձեր պատի թերթի հերթական համարի համար, ճշտեցեք այն: Նշեցեք այն հարցերի ցուցակը, վորոնք անհրաժեշտ են պարզել ավյալ թղթակցութայն վրա աշխատելիս:
2. Կազմեցեք պլան և այդ պլանով գրեցեք թղթակցություն:
3. Պահեցեք ձեզ համար հուշատետրեր, նշումներ կատարեք նրանում ամեն օր և մեկ ամիս հետո ներկայացրեք կոնսուլտացիայի ղեկավարին, ստուգման համար:

3 МАЯ 1939

ՏՐՎՈՒՄ Ե ԶՐԻ

222

11

28356